

evaluatieverslag nalevingmeting intermediairen

Nalevingmeting intermediaire ondernemingen (2014/15)

datum rapportage: 26-2-2015

0. Inleiding:

In 2014 heeft de NVWA de opdracht van de staatssecretaris gekregen om de naleving van de bepalingen uit resp. de Meststoffenwet (MSW), het Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet (UBM) en de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet (URM) te meten.

Besloten is om deze nalevingmeting in stappen uit te voeren en daar te beginnen waar zich het meeste risico voor doet, de intermediairen. Voor deze meting zijn 36 intermediaire ondernemingen gecontroleerd.

Deze evaluatie is opgesteld op basis van de gerapporteerde bevindingen in deze 36 controles.

1. Doelstelling:

Het is de bedoeling om met deze nalevingmeting een globaal beeld te krijgen van de naleving van een aantal belangrijke voorschriften op het terrein van intermediair handelen en vervoeren van dierlijke meststoffen. Opgemerkt dient te worden dat bij deze aantallen en aanpak geen statistisch verantwoorde representatieve uitkomsten verwacht mogen worden.

2. Opzet en aanpak:

De keuze van de bezochte ondernemingen is aselekt tot stand gekomen, doch hierbij is wel geprobeerd om tot een evenwichtige verdeling te komen voor wat betreft kleine en grote ondernemingen alsmede voor wat betreft ondernemingen met en zonder eigen silo's¹. Manipulatie met in- en uitslagen uit silo's is als extra risicovol onderkend en daarom is het plan van aanpak voor deze ondernemingen uitgebreid met vragen over de verantwoording. Alleen intermediairen zijn bezocht die dierlijke mest verhandelen en transporteren.

Ondernemingen die op jaarbasis minder dan 20 transporten verzorgen zijn uitgesloten van deze meting (te weinig massa om te onderzoeken, en ook te weinig impact op de sector).

Beoogd is om tot een beeld te komen van:

- a. de betrouwbaarheid van de vervoersbewijzen dierlijke mest (VDM's) welke door de intermediaire ondernemingen worden opgemaakt en ingezonden aan RVO;
- b. de betrouwbaarheid van de siloadministraties welke als tijdelijke opslag tussen leverancier en afnemer van mest worden gebruikt;
- c. de mate van zorgvuldig omgaan door intermediaire ondernemingen met mestmonsters.

¹ De RVO registratie van intermediairen bevat 675 ondernemingen die in 2013 actief zijn geweest in het vervoer van dierlijke mest (VDM's ingezonden). Daarbij zijn er 393 intermediairen die 1 of meer mestsilo's op naam hebben staan.

De meting heeft zich ook uitsluitend gericht op de administratieve (papieren) verantwoording 'achteraf'.

3. Uitvoering:

De focus bij de inspecties lag op 2 aangegeven controleweken, een in het voorjaar en een in het najaar. Periodes waarin volop mest getransporteerd en uitgereden wordt. Ten behoeve van een vlotte en eenduidige afwerking van de onderzoeken is een checklist opgesteld, welke in ieder onderzoek afgewerkt is en op basis waarvan ook teruggerapporteerd is. Er is voor deze focus en aanpak gekozen om de nalevingmeting in relatief korte tijd en binnen de beschikbare uren (1500) te kunnen afronden.

3.1. Interview

In de meeste gevallen is een intermediaire onderneming een onderneming waarvan de administratie enige omvang heeft en waaraan meerdere personeelsleden werken. Bij aanvang van een onderzoek is het van belang om hierin inzicht te verkrijgen. Dit is gedaan door een interview met betreffende ondernemer.

3.2. Rechtstreeks vervoer dierlijke meststoffen

In de onderzoeken is vooral aandacht geweest voor het rechtstreekse vervoer van dierlijke meststoffen van producent naar afnemer. Beoordeeld is of de mestboekhouding volledig en accuraat is bijgehouden. Er is gebruik gemaakt van de financiële boekhouding, van rittenstaten en werkbriefjes om te beoordelen of voor alle transporten een VDM is opgemaakt. Daarnaast zijn de gegevens op de vervoersbewijzen beoordeeld op juistheid aan de hand van de administratie op het bedrijf. Tenslotte is nagegaan of alle VDMs ingezonden zijn bij RVO.

3.3. Mestopslagen

Bij de intermediaire ondernemingen is nagegaan of er gebruik gemaakt wordt van tussenopslag van (alleen ²) dierlijke mest in mestopslagen, of deze mestopslagen bij RVO geregistreerd zijn en of er door RVO een registratienummer is toegekend. Ook is bij deze ondernemingen de siloverantwoording gecontroleerd en is nagegaan of er gebruik gemaakt is van AGR/GPS en bemonstering.

3.4. Monsterafhandeling

De bewaarplek van de mestmonsters is fysiek geïnspecteerd. Beoordeeld is of de monsters op een normale wijze bewaard en opgeslagen kunnen worden. Daar waar er monsters in de bewaarplek aanwezig waren is geïnspecteerd of de verpakkingen goed gesloten waren en of deze niet ouder dan 10 dagen waren.

4. Bevindingen:

Van de gerapporteerde 36 onderzoeken zijn er 14 niet akkoord bevonden. Dat geeft een eerste nalevingcijfer van 61%.

4.1. Bevindingen met betrekking tot rechtstreeks vervoer dierlijke meststoffen

De meeste niet akkoorden hebben betrekking op de vervoersbewijzen. In totaal zijn er bij de 36 bezochte intermediaire ondernemingen 2514 vervoersbewijzen onderzocht. Bij de VDM's van 24 ondernemingen zijn geen

² In principe alleen voor dierlijke mest, echter bij mengsels en vermenging in mestopslagen zijn ook de andere meststoffen meegenomen (compost, zuiveringslib, organische meststoffen, anorganische meststoffen, kalkmeststoffen, EG meststoffen).

onregelmatigheden opgevallen. Bij 12 ondernemingen waren VDM's niet akkoord. Bij 1 onderneming bleken alle, in totaal 1071 VDMs, niet correct te zijn opgemaakt.

4.2. Bevindingen met betrekking tot mestopslagen

Van 36 bezochte intermediaire ondernemingen hebben er 13 silo's in gebruik voor de tussenopslag van dierlijke mest. Bij 4 ondernemingen is de siloverantwoording niet in orde. Hier kan niet nagegaan wat de herkomst van de silo inhoud (het digistaat) is en of het voldoet aan de gestelde eisen: minimaal 50% dierlijke mest en alleen toegelaten stoffen (in verband met milieurisico's).

Er is tevens vastgesteld dat verschillende silo's niet langer in gebruik zijn, maar nog wel geregistreerd staan bij RVO. Deze horen binnen 30 dagen te zijn afgemeld. Er is in deze gevallen afgesproken om de registratie bij RVO door te laten halen.

4.3. Bevindingen met betrekking tot monsterafhandeling

Tenslotte is er door de inspecteurs ook naar de behandeling van de mestmonsters gekeken. Op slechts 9 ondernemingen waren monsters aanwezig. Hier zijn door de inspecteurs geen bijzonderheden opgemerkt.

4.4 Overige bevindingen / bijvangst

Naast de hierboven gerapporteerde onregelmatigheden is er in 2 onderzoeken vastgesteld dat er een onjuiste Gecombineerde opgave/AGL is gedaan. In beide gevallen is een boeterapport voor RVO opgemaakt.

Er zijn er bij een onderneming aanwijzingen gevonden dat er kunstmest in silo's is gestort om de mineralengehaltes te verhogen en dat spuiwater is gelost in een van de mestsilos. Deze niet toegestane bijmengingen ontbreken in de siloverantwoording. De onderneming is gewezen op de risico's hiervan en te kennen gegeven dat bij vaststelling verbaliserend zal worden opgetreden.

De bevindingen zullen door de NVWA gebruikt worden bij het opstellen van toekomstige handavingsplannen en bedrijvenselecties.

5. Conclusie:

De groep intermediaire ondernemingen valt grofweg in 2 hoofdgroepen uiteen.

De grootste groep bestaat vooral uit plaatselijke loonwerkers die boer-boer transporten doen (in volume ca. 10-20% van de meststromen) en een kleine groep die in mest handelt (in volume die ca 80-90% van de meststromen).

In dit onderzoek is naar een evenredige verdeling over grote en kleine bedrijven gekeken, niet naar een evenredige verdeling naar het aandeel in de meststroom.

Op grond van de bevindingen van de 36 geplande metingen bij intermediaire ondernemingen kan geen statistisch verantwoord beeld van de naleving van regelgeving verkregen worden. Wel geeft de meting een globaal beeld van het gedrag van een 'gemiddelde' onderneming. Met een nalevingcijfer van 61% is dat als matig te kwalificeren.

Een deel van de niet-akkoorden betreft minder ernstige overtredingen / administratieve slordigheden. Wanneer die buiten beschouwing worden gelaten komt het nalevingpercentage op 75%. Dit blijft verontrustend. Immers een juiste registratie van de mineralenstromen is beslist noodzakelijk om het gebruiksnormenstelsel te kunnen verantwoorden / te kunnen controleren in het kader van de Meststoffenwet.

Bij 1 van de ondernemingen bleken 1071 VDM's niet correct opgemaakt. *Van deze onderneming wordt aan RVO (o.a.) gerapporteerd: het niet volledig opmaken van 1071 VDMs en het niet kunnen verantwoorden van 40.370 kg fosfaat.*